

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Jana Bosáková

**Čítanie s porozumením, tvorivé čítanie a pracovné listy pre prácu v
záujmovom útvare Čitateľsko-dramatickom**

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: <Mgr., Jana Bosáková>
Kontakt na autora UZ: <Základná škola s materskou
škoolou Tuhrina, jana
bosakova9@gmail.com>

Názov: <Čítanie s porozumením, tvorivé
čítanie a pracovné listy pre
prácu v záujmovom útvare
Čitateľsko-dramatickom >

Rok vytvorenia: <2014>
**Oponentský posudok
vypracoval:** <Ing. Zuzana Poklembová>
ISBN 978-80-8052-914-7

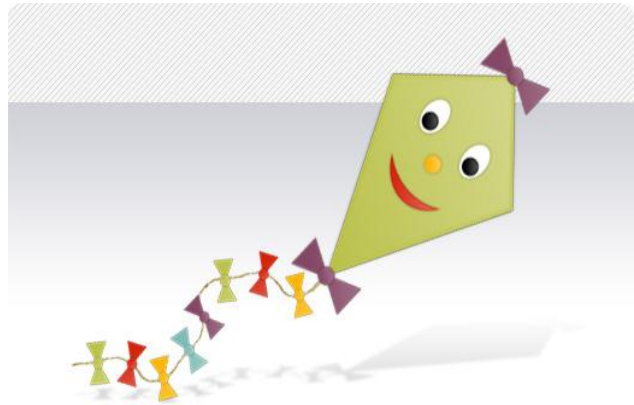
Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah

1. Tvorivé čítanie a rozborov textov.....	4
2. Jazykové hry.....	9
3. Kúzla v literatúre.....	17
4. Hravé čítanie.....	19
5. Veselé hádanky.....	24
6. Dramatizácia textu.....	26

1 Tvorivé čítanie a rozbor textov

Šarkan

Nad krajinu vyletel šarkan. Mal krásny chvost s farebnými mašličkami. „Je tu kvôli mne,“ pošepala briezka jarabine, a aby sa mu zapáčila, prezliekla sa do žltočervených šiat. „A veru nie“, odporovala jarabina, „lieta nado mnou“. A obliekla si také isté šaty ako briezka. Aby bola ešte krajšia, zavesila si na krk červené koráliky.

1. Vymysli pokračovanie príbehu:

.....

.....

.....

.....

.....

2. Zostav osnovu príbehu:

.....

.....

.....

.....

.....

3. Kto vystupuje v príbehu?

.....

4. Nájdi a vypíš z textu zdobeniny:

.....

5. Vypíš z textu priamu reč

.....

.....

.....

6. Nakresli obrázok šarkana

Lietajúce skielka

Belasé modráčiky a ohnivočervené ohniváčky sú malé motýliky, ktoré celé leto poletujú nad lúčnymi kvetmi. Keď letia, sú ako belasé a červené skielka. Keď si modráčik sadne na kvet, zloží si krídla a ukáže ich spodnú časť. Z farebného skielka sa stane nenápadný hnedosivý motýľ. Farebná zmena popletie vtáka, ktorý ho chce uloviť. To motýľovi zachráni život. Modráčiky kladú vajíčka v blízkosti mravenísk. Z vajíčok sa vyliahnú húsenice, ktoré vylučujú sladkú šťavu. Maškrtné mravce majú rady sladké, a preto húsenice ochraňujú. Často ich ochránia pred zobákmi vtákov.

Pozorne prečítaj text

1. Vymenuj zvieratká, ktoré vystupujú v texte:

.....

2. Vysvetli podčiarknuté slová a nahrad' ich podobnými slovami

Nenápadný

Maškrtné

Popletie.....

3. Vypíš zdrobneniny z textu:

.....

4. Napíš, kto ochraňuje húsenice:

.....

5. Nakresli motýlika modráčika a vymysli mu meno:

Meno motýlika.....

6. Utvor zdrobneniny k slovám : pes -----

zajac -----

kohút -----

opica -----

Pichľavé mačiatka

Prečítaj pozorne text!

Koncom jesene našla jedna rodina troch mladučkých ježkov. Nemohli sa uložiť na zimný spánok, pretože boli vyhladovaní. Rodina urobila šikovný pokus. Ježkov priniesla k mačičke, ktorej sa práve narodilo mláďa. Nevedno, či mačička pochopila, že najdúsi potrebujú pomoc, lebo inak zahynú, no postarala sa o nich. Dovolila im napit' sa mliečka. Len neviem, či sa pokúsila pichľavých ježkov aj oblizovať ako svoje mačiatko.

1. Ktoré zvieratká vystupovali v príbehu ?

.....

2. Aké vlastnosti mala mačacia mamička?

.....

3. Utvor zdobneniny k slovám:

Mačka

Mlieko

Mlád'a

Rodina

4. Nahrad' tieto slová z textu slovami s podobným významom

Šikovný

Najdúsi

Postarala

Zahynú

Pochopila -----

Priniesla -----

Pokus -----

Práve -----

2 Jazykové hry

Povedz rýchlo!

Orie, orie, orie Ján,
priletelo deväť vrán.

Jedna vraví : dobre orie,

druhá vraví: dobre orie,

tretia vraví: dobre orie,

štvrtá vraví: dobre orie,

piata vraví: dobre orie,

šiesta vraví: dobre orie,

siedma vraví: dobre orie,

osma vraví: dobre orie,

deviata vraví: zle orie.

1. Vypíš všetky slová s dvojhláskou:

.....
.....

2. Aké meno sa skrýva v básni?

.....

Prečítaj jazykolamy:

Pštros s pštrosicou a pštrosíčkami.

Chf, chf, chrústy chrápu v chrasti.

Výpustka – vynechaj v slove jedno písmeno a vznikne nové slovo napr. hudba – huba

Dlaň -----

Zliezol -----

Premeň -----

Kosa-----

Danka-----

Utvor nové slová z týchto slov:

Kúzlo

Slová

Písmeno

Rodina

Napiš slová, ktoré majú význam aj vtedy, keď sa čítajú odzadu napr. syr – rys, mak – kam:

Utvor vety, aby každé slovo začínalo tým istým písmenom napr. Janko jedol jahody.

K----- k----- k----- .

S----- s----- s----- .

O----- o----- o----- o----- .

P----- p----- p----- p----- .

M----- m----- m----- m----- .

Vety sa pomiešali. Napiš ich správne:

Barbora už je zima naša. -----

Na Mikuláša ťahá sane do dvora. -----

Vianoce na blate, 40 dní kvapká. -----

Medardova kvapka, Katarína na ľade. -----

Slová vo vetách sa pomiešali. Označ číslicami správne poradie slov.

Učený z neba nepadol nikto.
Kto neje, nech nepracuje.
Na svet stojí ľudí och múdrych.
Lepšie mnoho mať, ako znať dačo.

Utvor nové slová zo slova porozumenie
napr. rozum

.....

Utvor nové slová podľa obrázkov vypustením niektorých hlások

šálka

.....

mlieko

.....

kvetináč

.....

autobus

.....

Doplň slová do pyramídy:

p
p__t
p_____j
p_____l
p_____k
p_____ý

Aké činnosti zobrazuje obrázok?

Utvor nové slová spojením obrázok + slovo:

Príklad: auto + škola = autoškola

.....

.....

.....

.....

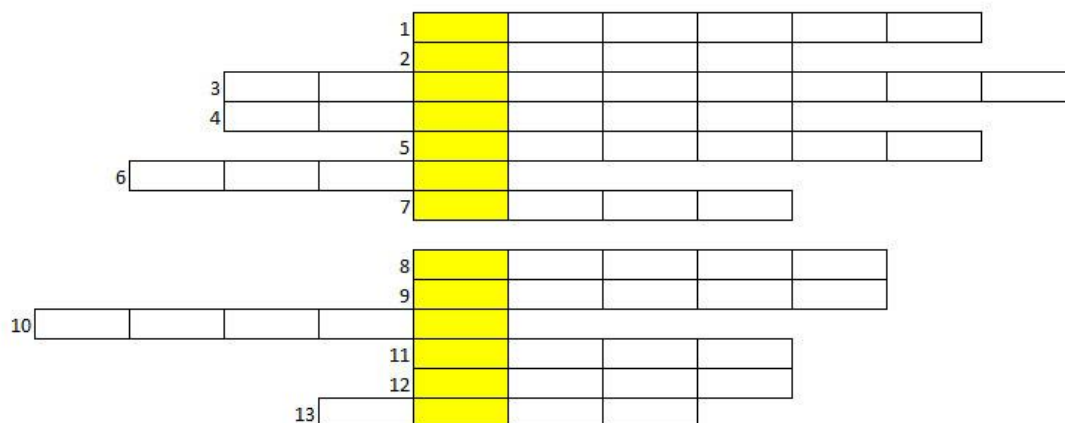

.....

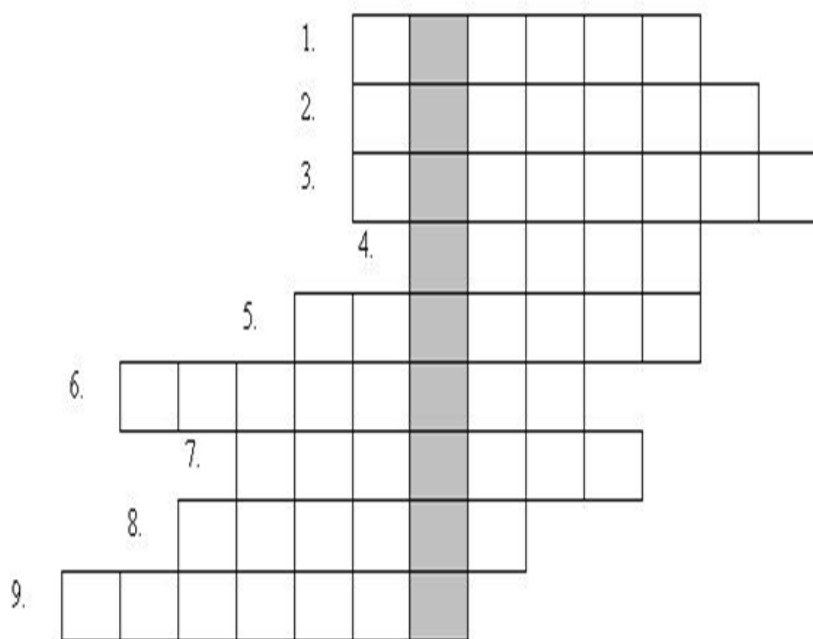
.....

Vylúšti tajničky:

1	tekutina od kravičky
2	potreba na šitie
3	výtvarná činnosť štetcom
4	uhorka česky
5	letné červené ovocie
6	domov po anglicky
7	opak veľkého
8	múr
9	svitanie
10	žať
11	dopravný prostriedok
12	manželka, družka muža
13	potreba na písanie

1. Robí sa po každom diktáte.
2. V slovenčine platí zákon o rytmickom...
3. Známa kniha, ktorú napísal Lewis Carrol- Alica v krajine...
4. Rozprávanie sa člení na tieto časti: úvod, jadro a...
5. Kone ju majú na kopyte.
6. Školská pomôcka, ukladajú sa do nej písacie potreby.
7. Každý žiak si ju nosí do školy, aby nebol hladný.
8. Nachádzajú sa v nich dôležité informácie, novinky.
9. V centre Košíc sa nachádza kostol s menom Dóm sv.

Prešmyčky – napíš správne názvy miest:

- Ba - jov - rde - Bardejov
- Pár – ske – ti - zán - Partizánske
- me - sto - Na - vo -
- tra - Ni -
- ce - Morav - té - Zla -
- šov - Pre -
- slava - Bra - ti -
- va - na – Tr -

3 Kúzla v literatúre

Doplň slová do textov: rozprávku, ružička, papuľky

Keď máš dlhú chvíľu,
neukladaj hlávku,
vezmi do rúk knihu,
prečítaj

Drieme kocúr, zo sna zíva,
pekné čosi sa mu sníva,
že mu myšky chvostikuľky
samy lezú do

Zima je a kvietky
zľadoveli všetky.
Mne pre teba mamička,
chýba čerstvá

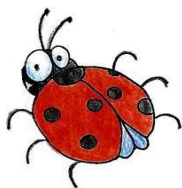
Utvor rýmy k slovám: Slniečko.....

Lienka.....

Lúka.....

Les.....

Žabka.....

Vymysli krátku básň o slniečku:

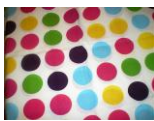
Poprehadzované slabiky ukrývajú názvy rozprávok. Ktoré sú to?

to-, ka-, prin-, Po-, vlás-, cez-, vár-, pol-, šná-, Py-, Zla-, ná-

4 Hravé čítanie

Obrázky v texte nahrad' slovami

Bola raz jedna Volala sa Lenka. Bola veľmi krásna. Na

chrbte mala štyri Lienka Lenka veľmi rada spala. Jedného dňa zaspala

na maličkom liste pod Keď spala, prihnala sa búrka a

..... zbavil lienku červenej farby. Keď sa lienka zobudila,

..... . Už nikdy nebudem vyzerat' ako lienka, sťažovala sa

..... .

Jožko mal narodeniny. Napísal, aké darčeky dostal. Ktoré chyby urobil v liste?

Text listu prepíš správne!

V marcy som mal Narodeniny. Dostal som vela darčekom. Nebol to luk a šípi, ale kniška o zvieratách v lese. Veľmi sa mi páčila. Hneď som ju začal čítať. Dozvedel som sa o živote zvierat. Keď budem veľký, aj ja sa chcem starať o zvieratká. Mám ich veľmi rád. Hlavne mačičky a psíkov.

.....
.....
.....
.....

Prečítaj text. Obrázky nahrad' slovami.

O smutnom šteniatku

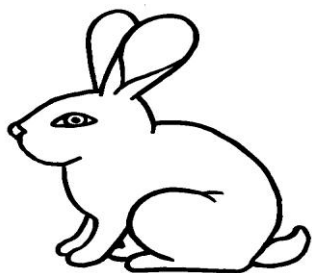
Bolo raz jedno , ktoré malo veľké uši. Raz vyšlo na dvor
a stretlo . " , ideš sa so mnou hrať?" "Nie, nejdem,
lebo máš veľké uši!" Smutné sa pobralo ďalej. Potom
stretlo . " , pôjdeš sa so mnou hrať?" "Nie,
nepôjdem, lebo máš veľké uši!" Smutné sa pobralo ďalej
a stretlo . " , pôjdeš sa so mnou hrať?" "Áno, ty
máš veľké uši a ja mám veľký chvost , máme veľa spoločného!"

Ktoré zvieratká ste objavili na obrázkoch?

.....
.....
.....

Prečo bolo šteniatko smutné?

Obrázky zvierat vo vetách nahrad' slovami:

Malá pila mliečko.
..... sa schoval v domčeku.
Nezbedný skackal po lúke.
..... poletuje z kvetu na kvet.

Kalendár

Január je mesiac chladu,
všade plno snehu, ľadu.
Hoci február ešte mrazí,
sánkovačka sa už kazí.
Marec zahnal zimu tuhú,

vracajú sa vtáčky z juhu.
Nezaslúži apríl chvály,
do mračien nám slnko halí.
Niet krajšieho, milé deti,
ako v máji poľné kvety.
Zbožie ešte stojí v poli,
keď jún privrie brány školy.
Beháme si v júni bosí,
kombajn v poli žitko kosí.
August krásny mesiac v roku,
kúpeme sa na potoku.
V septembri už končia hračky,
začne škola, obaračky.
V októbri už lístie padá,
pasáčik si k oknu sadá.
Krmidlá pre vtáčikov máme,
v novembri ich rozvešiame.
V decembri už mrzne zas,
líčka sfarbí silný mráz.

Prečítaj nahlas báseň!

Ktoré slová v básni sa rýmujú?

Vypíš všetky mesiace v kalendári a usporiadaj ich podľa abecedy:

Rozdeľ tieto mesiace do ročných období:

Jar -----

Leto -----

Jeseň-----

-Zima-----

-

Nakresli strom v každom ročnom období:

JAR

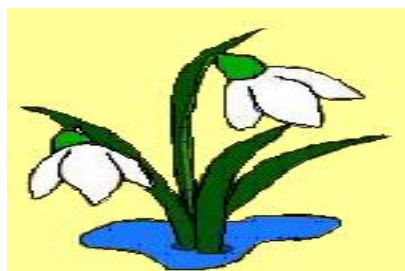
LETO

JESEŇ

ZIMA

5 Veselé hádanky

Nebojí sa snehu,
šíri radosť nehu.
Prvú krásu do vienka
jari dá. Kto?

Z kvetu na kvet poletuje,
sladkú šťavu vyťahuje.
Usilovná, maličká,
Lieta, lieta. Kto?.....

Čo to v diaľke jasne svieti?

To k nám zlatý oblak letí?

Ide z neho teplúčko.

Deti, je to

Poznám takú paničku,

čo má v sebe paličku,

na hlave krasličku,

a červenú sukničku.

Čo je to?

Letí, letí, nie je vták,

zaletí až nad oblak.
Pestré farby ako kvet
a vidí ho celý svet.
Čo je to?

6 Dramatizácia textu

Vysvedčenie

Osoby - každý žiak znázorňuje jednu známku . Jednotka, Dvojka, Trojka, Štvorka, Päťka

Jednotka: Všetkým som ja veľmi milá,

 mňa má každý rád,

 koho som ja navštívila,

 smel sa radovať.

1

Dvojka: Známka nie som hocijaká,

 dvojka, vravím vám,

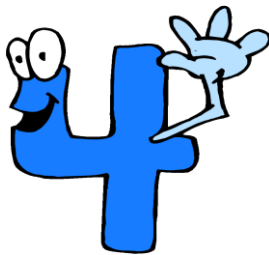
pre mnohého nášho žiaka,
úspech znamenám.

Trojka: Zjasním ešte ja tvár mnohú,
spôsobím i žiaľ,
jeden vraví „chválabohu“,
druhý „čert ju vzal“.

Štvorka: Ako ja mám pochváliť sa,
veru, nemám čím.
Mnohým horia hanbou líca,
nad vysvedčením.

Päťka: Dobrý deň vám,
ja som päťka,
ľakáte sa snád'?
Treba i mňa, hoci zriedka,
na vedomie brať.

Výhovorka býva horká

Postavy: prasiatko (P.), zajačik (Z.)

P: Ja som prasiatko. Milé, zlaté, šikovné, každý ma má rád. Niektorí o mne vravia, že som lenivé, ale keď ja si viem tak dobre vymyslieť, ako sa práci vyhnúť. Čo ja za to môžem, že som také múdre? A tu ide môj najlepší kamarát zajačik. Zajačik, ahoj!

Z: Ahoj, prasiatko, poď so mnou, budeme oberať hrášok.

P: Jáj, zajko, ja ísť nemôžem. Ráno som si našlo na brušku dierku. Tuto, aha, (ukazuje na pupček), ak sa zohnem, určite sa mi aj roztrhne. Nesmiem ani hľadiť na hrášok.

Z: Chúd'a prasiatko, neboj sa, oddýchneš si a zas bude dobre. Ja zatiaľ oberiem hrášok.

P:(pre seba): Tak, nech si len zajko oberá sám. Ja sa zatiaľ trošku v bahne pováľam.

Vymysli krátky príbeh k obrázku. Aký mu dáš názov?

.....

.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aktivity na hodine:

Pomiešaná rozprávka

Učiteľ alebo žiak povie prvú vetu. Napr. Bol raz jeden kráľ. Každý žiak sa zapojí do tvorby novej rozprávky tak, že vymyslí vetu, ktorá bude nadväzovať na už utvorený dej. Jeden žiak rozprávku zapisuje. Nakoniec si vytvorenú rozprávku prečítajú a vyhodnotia.

Obrázky

Každý žiak si vyberie obrázok a tvorí k nemu čo najviac viet. Vytvorený text sa pokúsi zdramatizovať.

Slovné preteky

Pri tejto aktivite budú žiaci pracovať v dvojiciach. Žiaci píšú na papier čo najviac slov - (podstatných mien, prídavných mien, zdobnenín (na určenú hlásku v určitom časovom limite. Ktorá dvojica napíše najviac slov vyhráva.

Pantomíma

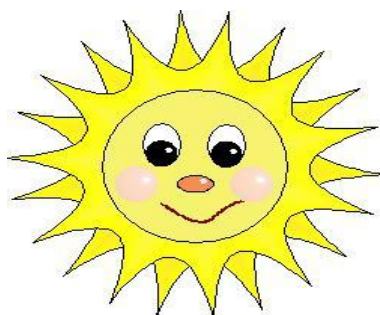
Žiak pantomímou predvádza a napodobňuje rôzne činnosti napr. povolanie .Úlohou detí je uhádnuť, koho žiak napodobňuje.

Zarecitujme si básničku Milana Rúfusa

A prijmi podané
Utri si dlane
A prijmi podané.
Lebo tá rozprávočka,
ktorá ti denne rozsvetuje očka,
je taký kostolíček.
Kostolíček z dreva.
Vežička.
A v nej zvon,
čo detským hláskom spieva
i noc,
i ráno.

Ktoré básničky napísal Milan Rúfus?

Napiš názvy rozprávok, ktoré poznáš.

Vymaľuj obrázok a uhádni, z ktorej rozprávky je táto postava?

Názov rozprávky:

Použitá literatúra

ROSSLEROVA, H. 1997. *Práca s umeleckým textom*.

SLIACKY, O. 2011. *Čítanka Slmiečko*.

<http://funclubfortuna.webnode.sk/news/aj-nas-sarkan-lieta/>

<http://www.qark.net/clanek/motyl>

<http://www.omalovanky-zadarmo.sk/smolkovia/smolkovia-06/>

<http://www.cas.sk/galeria/325007/fanusikovia-vcielky-maje-pozor-oblubeny-serial-sa-vcacia-v-3d?foto=1>

<https://www.google.sk/search?q=%C5%A1arkan&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=0DFiU->

[OvBumv4QSn0oHABA&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1680&bih=882#q=o+smutno m+steniatku&tbm=isch&facrc=_&imgdii=_&imgrc=QRH5vgVaj9EzJM%253A%3Bg oFiOuNq6hHowM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.zsselec.edu.sk%252FZS%252 Fbyvali%252F09_10%252Fvaneska%252Fmal_pis_vaneska.jpg%3Bhttp%253A%252 F%252Fwww.zsselec.edu.sk%252FZS%252Fbyvali%252F09_10%252Fvaneska%252 Fvaneska.htm%3B576%3B448](https://www.google.sk/search?q=OvBumv4QSn0oHABA&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1680&bih=882#q=o+smutno m+steniatku&tbm=isch&facrc=_&imgdii=_&imgrc=QRH5vgVaj9EzJM%253A%3Bg oFiOuNq6hHowM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.zsselec.edu.sk%252FZS%252 Fbyvali%252F09_10%252Fvaneska%252Fmal_pis_vaneska.jpg%3Bhttp%253A%252 F%252Fwww.zsselec.edu.sk%252FZS%252Fbyvali%252F09_10%252Fvaneska%252 Fvaneska.htm%3B576%3B448)